

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl samosoudcem Mgr. Janem Šmakalem ve věci

žalobce: **V. S. C.**
zastoupený advokátem Mgr. Josefem Brožem,
sídlem Pod Všemi svatými 288/18, Plzeň,
proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra,**
sídlem Nad Štolou 936/3, Praha,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM-662/LE-BA01-HA15-2023 ze dne 8. 8. 2023,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného č. j. OAM-662/LE-BA01-HA15-2023 ze dne 8. 8. 2023 je nicotné.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. V souzené věci podal žalobce žádost o mezinárodní ochranu na standardizovaném formuláři. Podle judikatury Nejvyššího správního soudu však taková formulářová žádost vůbec není žádostí o mezinárodní ochranu. Soud se proto zabýval tím, jaký to má vliv na rozhodnutí žalovaného o žádosti žalobce.

I. Řízení před správním orgánem

2. Žalobce podal dne 19. 5. 2023 formulářovou žádost o udělení mezinárodní ochrany. Následně tuto žádost odůvodnil tím, že chtěl v České republice legálně žít a pracovat. Potřeboval si vydělat peníze na splacení dluhů, které měl ve Vietnamu a na uživení rodiny.
3. Žalovaný žalobcovu žádost podle § 16 odst. 1 písm. a) zákona o azylu zamítl jako zjevně nedůvodnou, neboť tvrzeným důvodem žádosti žalobce byly pouze ekonomické důvody. Skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu nebo mu hrozila vážná újma podle § 14a zákon o azylu, žalobce nesdělil.

II. Řízení před soudem

4. Proti tomuto rozhodnutí žalobce brojil žalobou. V ní namítl, že prvotním důvodem, proč o mezinárodní ochranu požádal, byla důvodná obava o své zdraví a bezpečí, jelikož při návratu do Vietnamu nebude moci sehnat zaměstnání, a bude tak uvržen do chudoby. Zároveň mu hrozilo nebezpečí ze strany jeho věřitelů. Žalobce se ocitl v obtížné životní situaci, což uvrhlo na hranici chudoby celou jeho rodinu. Dále žalobce uvedl, že by v České republice chtěl legálně pobývat a vydělávat si peníze pro obživu svou a své rodiny. Žalovaný se měl také důkladněji zabývat tím, zda byly dány důvody pro udělení humanitárního azylu. Nucený návrat do Vietnamu považoval žalobce za nelidský. Přinejmenším však byl dán důvod pro udělení doplňkové ochrany, přičemž efektivní využití ochrany ze strany vietnamských veřejnoprávních orgánů nebyla v jeho případě možná.
5. Žalovaný považoval žalobu za nedůvodnou. V průběhu správního řízení bylo prokázáno, že důvodem podání žádosti byly pouze ekonomické důvody žalobce. Žalobce chtěl v České republice pracovat, aby mohl splácet svůj dluh ve Vietnamu a uživit rodinu. Žalobce netvrdil ani žalovaný nezjistil žádné skutečnosti svědčící o tom, že by žalobce byl ve Vietnamu vystaven jednání vykazujícím hrozby pronásledování nebo hroící vážné újmy.

III. Posouzení věci

6. Žalobci se v žalobě nepodařilo vyvrátit správnost právních závěrů žalovaného. Žalobce skutečně uváděl pouze ekonomické důvody, pro které by chtěl zůstat v České republice. Zároveň však byl ve věci dán důvod pro prohlášení nicotnosti napadeného rozhodnutí.

Hodnocení nicotnosti žádosti žalobce ex officio

7. Podle § 76 odst. 2 s. ř. s. soud i bez návrhu vysloví nicotnost napadeného rozhodnutí, zjistí-li, že trpí takovými vadami, které vyvolávají jeho nicotnost. Nicotné je například rozhodnutí vydané v řízení o žádosti, které nebylo zahájeno podáním žádosti. Takovým řízením může být i řízení zahájené na základě existující žádosti, kterou však právně nelze považovat za žádost (srov. rozsudek č. j. 8 Azs 110/2021-29 ze dne 28. 2. 2023, odst. 21–24 a tam citovanou judikaturu).
8. Nejvyšší správní soud v odst. 35 rozsudku č. j. 5 Azs 419/2019-49 ze dne 8. 2. 2021 dospěl k závěru, že žádost podanou na standardizovaném formuláři s názvem „Žádost o udělení mezinárodní ochrany“ *nelze z hlediska materiálního za žádost o mezinárodní ochranu vůbec považovat.*

9. Nejvyšší správní soud v cit. rozsudku uvedl (důraz doplněn):

[24] Ve správním spise je založena **žádost stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany podle § 3 zákona o azylu ze dne 16. 10. 2019, podaná na předepsaném formuláři**. Ve spise je rovněž založena písemná informace, poskytnutá stěžovateli dne 13. 10. 2019, o možnosti podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany. **Pokud by za podání žádosti byla považována formalizovaná žádost ze dne 16. 10. 2019, rozhodnutí žalovaného (ze dne 17. 10. 2019), které bylo stěžovateli doručeno dne 21. 10. 2019, by bylo vydáno včas, tj. v rámci stanovené pětidenní lhůty ode dne podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany.**

...

[35] Nejvyšší správní soud si je vědom toho, že žalovaný rozhodl opožděně z důvodu, že vycházel z žádosti stěžovatele, kterou podal dne 16. 10. 2019 v ZZC na standardizovaném formuláři. Z tohoto formuláře s názvem „Žádost o udělení mezinárodní ochrany“ dle § 3 odst. 1 zákona o azylu však paradoxně není vůbec seznatelné, že se jedná o projev vůle, z něhož by bylo zřejmé, že cizinec hledá v České republice ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu. Žádost obsahuje pouze předtištěné kolonky „Jméno“, „Příjmení“, „Datum a místo narození“, „Státní příslušnost“ a větu „Žádám o udělení mezinárodní ochrany v České republice“. Žalovaný tedy při rozhodování podle § 46a odst. 1 zákona o azylu musel skutečnost, že se jedná o žádost podle § 3 odst. 1 zákona o azylu, seznat již z rozhodnutí policie o zajištění ze dne 13. 10. 2019, neboť **žádost na formuláři s datem 16. 10. 2019, vyznačeným příslušným pracovníkem Policie ČR v ZZC, nelze z hlediska materiálního za žádost o mezinárodní ochranu vůbec považovat.**

10. Shodné skutkové okolnosti jsou i v souzené věci (srov. č. l. 21–22 správního spisu). S ohledem na legální vymezení žádosti o mezinárodní ochranu v § 3 odst. 1 zákona o azylu lze konstatovat, že ve světle závěrů rozsudku č. j. 5 Azs 419/2019-49 žalobce dne 19. 5. 2023 vůbec nepodal žádost o mezinárodní ochranu, neboť neprojevil vůli hledat v ČR ochranu před pronásledováním či vážnou újmu. Žalovaný tedy s žalobcem vůbec neměl jednat, neboť absentující žádost nemohla zahájit řízení o žádosti [srov. *a contrario* § 2 odst. 1 písm. b) zákona o azylu, § 44 odst. 1 správního řádu].

Absence důvodů pro odchýlení se od rozsudku č. j. 5 Azs 419/2019-49

11. Protože se případ žalobce v ohledu formulářové žádosti skutkově i právně shoduje s věcí souzenou pod sp. zn. 5 Azs 419/2019, zvážil krajský soud, zda nejsou dány nějaké důvody, pro které by se právní názor Nejvyššího správního soudu neměl uplatnit. Takové důvody však neshledal.
12. Závěr rozsudku č. j. 5 Azs 419/2019-49 není vázán na specifické okolnosti jednoho případu, ale byl formulován obecně ve vztahu k náležitostem formulářové žádosti. K tomu přistupuje, že tento právní názor byl pro potřeby rozhodnutí v konkrétní věci *stricto sensu* nadbytečný: výrok rozsudku č. j. 5 Azs 419/2019-49 by plně obstál již na základě argumentace uvedené v odst. 31–34, která vycházela z konkrétních skutkových okolností případu. Za toho stavu nelze dovozovat, že by právní názor obecně vyjádřený v odst. 35 rozsudku o povaze formuláře žádosti o mezinárodní ochranu byl platný jen v kontextu tamní věci.
13. Je přitom nerozhodné, zda je na formulářovou žádost o mezinárodní ochranu uplatněno formální či materiální hledisko posouzení (srov. odst. 13 usnesení NSS č. j. 7 Azs 54/2021-42 ze dne 27. 5. 2021). Podle § 3 odst. 1 zákona o azylu je žádostí o mezinárodní ochranu již *projev vůle* cizince, z něhož je zřejmé, že hledá v České republice ochranu před pronásledováním nebo před hrozící vážnou újmu. Jestliže standardizovaná formulářová

žádost materiálně není takovým projevem vůle, stěžít může jít o projev vůle jen formální. Prostě o projev vůle vůbec nejde. To odpovídá jednak konstatování rozsudku č. j. 5 Azs 419/2019-49, že „*není vůbec seznatelné, že se jedná o projev vůle, z něhož by bylo zřejmé, že...*“, jednak i procesní teorii, podle níž se na procesní úkony uplatňuje teorie projevu (tzn. náležitosti vůle a její shoda s projevem jsou bez významu, srov. rozsudek NSS č. j. 10 Afs 96/2023-41 ze dne 8. 9. 2023, odst. 13).

14. Důvodem pro neuplatnění právního názoru rozsudku č. j. 5 Azs 419/2019-49 není ani dosavadní judikatura správních soudů. Jiné věci, ve kterých lze předpokládat použití standardizovaného formuláře žádosti o mezinárodní ochranu, se mohly lišit obsahem spisu. V každém případě platí, že krajský soud nenalezl žádný právní názor soudu, dle něhož již ze standardizovaného formuláře žádosti o mezinárodní ochranu plyne projev vůle, z něhož by bylo zřejmé, že cizinec hledá v České republice ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu. Proto není v judikatuře ani žádný rozkol (srov. přiměřeně rozsudek NSS č. j. 10 Azs 12/2023-67 ze dne 8. 3. 2023, odst. 54–55).

Zhojení nedostatku podání žádosti

15. Po zjištění absence žádosti se soud v souladu se svou předchozí rozhodovací praxí zaměřil na obsah správního spisu, zejména na protokol o pohovoru, zda alespoň z něj nevyplyne projev vůle žalobce, z něhož by bylo zřejmé, že hledá v České republice ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu (z totožného důvodu se obsahem správního spisu a obsahem listin z jiných spisů *ex officio* zabýval i rozsudek č. j. 5 Azs 419/2019-49, odst. 30-31).
16. Ve shodě s žalovaným však soud dospěl k závěru, že žalobce při pohovoru takovou vůli neprojevil. Veškeré údaje, které k žádosti a při pohovoru poskytl, se týkají ekonomických důvodů žádosti. Nic z toho, co žalobce v řízení před žalovaným popsal, pojmově neodpovídá pronásledování ve smyslu § 2 odst. 4 zákona o azylu, potažmo hrozbě vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu. Ani v průběhu samotného řízení tedy žalobce nepodal žádost o udělení mezinárodní ochrany ve smyslu § 3 odst. 1 zákona o azylu.
17. Tomu ostatně odpovídá, že soud již v usnesení č. j. 35 Az 3/2023-5 při ustanovení zástupce vyslovil pochybnosti o možnosti úspěchu žalobce ve věci. Zjevnou bezúspěšnost žaloby však nebylo možné konstatovat s jistotou, neboť soud neměl k dispozici správní spis a ještě bylo možné uplatnit nové žalobní body.

IV. Závěr

18. Z uvedených důvodů dospěl soud k závěru, že žalobce nepodal žádost, kterou by zahájil řízení ve věci mezinárodní ochrany. Jestliže žalovaný takové řízení o žádosti vedl a vydal v něm rozhodnutí, jde o rozhodnutí nicotné. Soud proto podle § 76 odst. 2 s. ř. s. vyslovil jeho nicotnost.
19. Žalovaný neměl ve věci procesní úspěch, neboť soud konstatoval nicotnost napadeného rozhodnutí. Ani žalobce však nebyl úspěšný. Na základě jeho žaloby sice došlo k deklaratornímu odklizení napadeného rozhodnutí, nicméně soud postupoval *ex officio* zcela mimo žalobní argumentaci žalobce. Ani důvody rozhodnutí soudu žalobci neprospívají – žalobce se domáhal příznivějšího rozhodnutí v řízení o žádosti, závěr soudu však spočívá na tom, že žalobce žádnou žádost nepodal a řízení o ní nemělo být vůbec vedeno. Za toho stavu nebyl žádný účastník soudního řízení úspěšný a žádný z účastníků tak nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 věta první s. ř. s.)

20. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Brožovi náleží podle § 35 odst. 10 s. ř. s. odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů. O této náhradě soud rozhodne samostatným usnesením poté, co zástupce žalobce vyčíslí požadovanou odměnu a doloží ji, včetně toho, zda je plátce DPH. Pakliže tak zástupce žalobce neučiní do dvou týdnů od doručení tohoto rozsudku, rozhodne soud o jeho odměně podle obsahu soudního spisu.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost do dvou týdnů od jeho doručení u Nejvyššího správního soudu. Lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni.

Plzeň 23. října 2023

Mgr. Jan Šmakal v.r.
soudce